

“Hun, die Zijn verbond en woorden, als hun schatten, gadeslaan.” Ps. 25: 5

1. Staat der rechtheid, werkverbond en val

De rijkdom van de staat der rechtheid was de kennis Gods: *“God heeft den mens goed (..) geschapen, (..) opdat hij God zijn Schepper recht kennen, Hem van harte liefhebben en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zou, om Hem te loven en te prijzen.” (H.C. zondag 3, antw. 6)*

Adam en Eva leefden met God in het werkverbond: bestaande in de belofte ‘doet dat en gij zult leven’ en de bedreiging ‘ten dage dat gij daarvan eet zult gij den dood sterven.’ (Luk. 10: 28 & Gen. 2: 17)

Wij hebben het werkverbond verbroken door te eten van de verboden vrucht: *“Hierdoor verachtten wij Gods bevel en maakten wij ons tot knechten des duivels.” (Calvijn) “Gij zijt uit den vader den duivel” (Joh. 8: 44)*

Door de val is de rechte kennis verloren gegaan en maken wij God tot een tiran: *“En de HEERE God riep Adam en zeide tot hem: Waar zijt gij? En hij zeide: Ik hoorde Uw stem in den hof, en ik vreesde” (Gen. 3: 9-10) & “Gij doet de werken uws vaders.” (Joh. 8: 41)*

Zo ligt de mens ligt verloren in zonden en schuld! *“Verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding huns harten” (Ef. 4: 18) “en vijanden door het verstand in de boze werken” (Koll. 1: 21)*

Zonder deze kennis de dood, zegt Jezus: *“En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen” (Joh. 17: 3a)*

Dit is de ellende van de mensheid, ze mist God maar zoekt verkeerd: *“En hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mens en van gevogelte en van viervoetige en kruipende gedierten.” (Rom. 1: 23)*

Helaas, het is voor een mens onmogelijk om God kennen *“niemand heeft ooit God gezien.” (Joh. 1: 18) & “Gij zoudt Mijn aangezicht niet kunnen zien; want Mij zal geen mens zien en leven.” (Ex. 33: 20)*

Naar recht verloren: *“Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben, en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden, zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, indien Hij het ganse menselijke geslacht in de zonde en vervloeking had willen laten en om de zonde verdoemen” (D.L. H1, art. 1)*

Als dit zo gebeven was, zaten wij hier vanavond niet bij elkaar. Dan was het hopeloos!

2. Openbaring genadeverbond

Maar... God zoekt Adam op: *“En de HEERE God riep Adam en zeide tot hem: Waar zijt gij?” (Gen. 3: 9)*

Adam komt tot de schuldbelijdenis komt: *“En ik heb gegeten” (Gen. 3: 12b)*

Nu is er niets dan de dood te verwachten, immers: *“De ziel die zondigt zal sterven” (Ez. 18: 20) En “Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen” (Gal. 3: 10)*

Maar, wat een wonder, God heeft een genadig doel, want *“om ons te veroordelen was geen aanklacht, noch plechtige vorm van proces nodig, daarom, als God het toelegt, dat Hij ons een schuldbelijdenis ontlokt, handelt Hij meer als geneesheer dan als Rechter” (Calvijn).*

God openbaart aan het verloren mensenpaar het genadeverbond met de moederbelofte: *“Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar zaad; Datzelve zal u den kop vermorzelen, en gij zult het de verzenen vermorzelen” (Gen. 3: 15)*

Wat blijkt hieruit? *“Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes, en niet des kwaads” (Jer. 29: 11)*

God blijkt de zondeval al een eeuwigheid voor te zijn geweest met een genadige verkiezing ten leven: *“Deze verkiezing is een onveranderlijk voornemen Gods, door hetwelk Hij vóór de grondlegging der wereld een zekere menigte van mensen (-) uit louter genade, uitverkoren heeft in Christus” (D.L. H1, art. 7).*

Maar hoe kan dat? Kan God genade bewijzen ten koste van Zijn recht? Dat is een wezenlijke vraag: *“Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten, en u geven het gewenste land, de sierlijke erfenis van de heirscharen der heidenen?” (Jer. 3: 19)*

Kunnen brandofferen dit oplossen? Goede werken? Goede voornemens? *“Kan ook ergens een bloot schepsel gevonden worden, dat voor ons betale? Nee, geen bloot schepsel kan den last van den eeuwig toorn Gods tegen de zonde dragen” (H.C. zondag 5)*

God heeft gezocht: *“Wie is hij die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken spreekt de HEERE.”(Jer. 30: 21)*

En wat krijgen we dan een teer woord te horen: *“Ik zeide: Gij zult tot Mij roepen: Mijn Vader; en gij zult van achter Mij niet afkeren.” (Jer. 3: 19c)*

We horen deze Borg zingen:

<i>Brandofferen, noch offer voor de schuld, Voldeden aan Uw eis, noch eer. Toen zeid' ik: "Zie, ik kom, o HEER; De rol des boeks is met Mijn naam vervuld. Mijn ziel, U opgedragen,</i>	<i>Wil U alleen behagen; Mijn liefde' en ijver brandt: Ik draag Uw heil'ge wet, Die Gij den sterv'ling zet, In 't binnenst' ingewand.” (ps. 40: 4 ber.)</i>
---	---

God heeft het werkverbond niet tenietgedaan. Maar het gemaakt tot een genadeverbond vanwege de Verbondsmiddelaar: *Daarom: “Van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden.” (Hebr. 7: 22)*

Waar de verloren mens de prijs der zielen, dat rantsoen nooit meer zal kunnen voldoen is Christus gekomen om aan het Heilig Recht van God te voldoen: *“het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt.” (Joh. 1: 29b)*

Kort gezegd, er is er maar Een die het verbond heeft vervuld: *“Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb.” (Matth. 3: 17)*

Dit is de blijde boodschap van het evangelie: *“Hierin is de liefde Gods geopenbaard, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” (D.L. H1, art. 2)*

Hij is de kern van het genadeverbond. Wie door het geloof met Hem verenigd is. Die is in Hem geliefd en mag delen in het welbehagen Gods! *“Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel; het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden.” (2 Kor. 5: 17)*

Het wezen van het verbond (verzoening door voldoening) moet worden verwezenlijkt in de uitverkorenen, in de tijd. Dit geschiedt door de bediening van het verbond. De bediening van het verbond is de prediking: *“En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap, tot wie Hij wil, en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, den Gekruisigde. Want hoe zullen zij in Hem geloven, van Welken zij niet gehoord hebben?”* (D.L. H1, art. 3)

Dit Woord legt God in de baarmoeder van de kerk. *“Wij geloven, aangezien deze heilige vergadering is een verzameling dergenen, die zalig worden, en dat buiten haar geen zaligheid is”* (NGB, art. 28)

De kerk is de bedding waarin de verkiezing door het verbond wordt gerealiseerd. Dit geschiedt door de prediking en door de sacramenten.

Vooraf in de Oudtestamentische bediening van de sacramenten is duidelijk: *“zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving.”* (Hebr. 9: 22)

Om belofte van de komende Verbondsmiddelaar te betekenen (uitbeelden) en te verzegelen (vast te maken) geeft God bloedige tekenen: Bij de moeder belofte: als dieren geslacht worden (een bloedig teken) om als vellen te dienen die hun naaktheid moest bedekken. Dit wees heen naar het bloed der verzoening van Christus en de mantel der Gerechtigheid van Christus (zie Jesaja 61: 10).

Dit verbond met dezelfde belofte wordt opnieuw bekendgemaakt aan Abraham: *“En Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u en tussen uw zaad na u in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God en uw zaad na u.”* (Gen. 17: 7)

Met eveneens een bloedig verbondsteken: *“Dit is Mijn verbond, dat gijlieden houden zult tussen Mij en tussen u en tussen uw zaad na u: dat al wat mannelijk is u besneden worde.”* (Gen. 17: 10)

Even samenvattend: wat houdt het verbond in? Het is een openbaring van Gods welwillendheid om verloren zondaren zalig te maken door een Middelaar Die in plaats van zondaren de schuld wil betalen en de straf wil dragen. **Het verbond bestaat dus uit beloften.**

Het valt op dat God dat verbond opricht met Abram en zijn zaad. Zo ook in het Nieuwe Testament: *“en hij werd terstond gedoopt, en al de zijnen.”* (Stokbewaarder – Hand. 16: 33) & *“En als zij gedoopt was en haar huis”* (Lydia - Hand. 16: 15a) & *“Doch ik heb ook het huisgezin van Stéfanas gedoopt”* (1 Kor. 1: 16)

Kinderen van het verbond en erfgenamen: *“Want als wij gedoopt worden in de Naam des Vaders, zo betuigt en verzegelt ons God de Vader, dat Hij met ons een eeuwig verbond der genade opricht, ons tot Zijn kinderen en erfgenamen aanneemt”* (Dooptform.).

Erfgenamen waarvan? Van de beloften! *“Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen die daar verre zijn, zovelen als er de Heere onze God toe roepen zal.”* (Hand. 2: 39)

Wat zijn dat voor beloften? *“ons en onze kinderen belovende van al onze zonden te wassen.”* (Dooptform. Datheen)

Calvijn zegt: *“Hier wordt tussen God en ons een contract gemaakt. Waarin de Heere belooft dat Hij zal doorschrappen en uitwissen alle schuld en straf die wij door te zondigen op de hals gehaald hebben en dat Hij ons verzoent in Zijn eniggeboren Zoon”* (Calvijn).

Het teken van de doop is een teken en zegel van de beloften: *“een uitwendig getuigenis van Gods welwillendheid jegens ons, dat in een zichtbaar teken geestelijke genade afbeeldt, om Gods beloften*

aan onze harten te verzegelen, waardoor de waarheid van die beloften des te beter bevestigd wordt” (Calvijn).

Geld dit ook voor de kinderen? *“Zal men ook de jonge kinderen dopen? Ja het; want mitsdien zij alzowel als de volwassenen in het verbond Gods en in Zijn gemeente begrepen zijn, en dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de Heilige Geest, Die het geloof werkt, niet minder dan den volwassenen toegezegd wordt” (H.C. vr.ant. 74)*

Maar worden dan alle bondelingen zalig? Nee! De belofte is niet de vervulling!

“En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgedaan zijn, En allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee, En allen dezelfde geestelijke spijs gegeten hebben, En allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde; en de steenrots was Christus.” (1 Kor. 10: 1-4)

“Maar in het meerderdeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn ternedergeslagen.” (1 Kor. 10: 5)

Wat is het kardinale verschil? *“En wij zien dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun ongeloof.” (Hebr. 3: 19)*

En daarom, het is rijk om verbondskind te zijn, maar let erop dat er tweeërlei kinderen des verbonds zijn! *“Het verbond en haar beloften zullen alleen haar kracht hebben indien zij door het ware geloof wordt ontvangen want het verbond Gods heeft geen kracht tot ons behoud als het geloof er niet mee gepaard gaat” (Calvijn).*

Daarom is het nodig te weten dat de verbondsbeloften voorwaardelijk zijn: *Namelijk: “dat God Zijn Zoon tot een Middelaar verordend heeft en het eeuwige leven ons beloofd heeft onder conditie (voorwaarde) dat wij in Hem geloven” (Inleiding Kanttekenaren op het Nieuwe Testament).*

“God belooft dit alles op bepaalde voorwaarden. *Hij belooft verzoening, gemeenschap, genadeloos, en eeuwig leven. Dit op voorwaarde van geloof en bekering en gehoorzaamheid.” (Matthew Henry)*

En daarom, wat dwaas om te roemen in bondelingschap alleen! Je kunt *“uiterlijk in het verbond Gods begrepen zijn, en toegang hebben tot de tekenen en zegelen van Gods genade” (1 Korinthe 7: 14 kantt. 25) terwijl zij innerlijk geen deel hebben aan de zaligmakende verbondsweldden.*

Het scharniert alles op het geloof: *“Die dit Evangelie niet geloven, op die blijft de toorn Gods. Maar die het aannemen en den Zaligmaker Jezus met een waarachtig en levend geloof omhelzen, die worden door Hem van den toorn Gods en van het verderf verlost, en met het eeuwige leven begiftigd” (D.L. H1, art. 4).*

O wat is er veel ongeloof op het verbondserf! Zodat de Heere moet klagen: *“Maar Mijn volk wou niet, Naar Mijn stemme horen; Israel verliet Mij en Mijn geboon; 't Heeft zich andren goon, Naar zijn lust, verkoren.” (Ps. 81: 13 ber.)*

Moet de Heere ook verzuchten: *“Och, had naar Mijn raad, Zich Mijn volk gedragen! Och, had Israels zaad Op Mijn effen paan, Ijvrig willen gaan, Naar Mijn welbehagen.”*

Ongelovigheid als bondeling is schuld: *““De oorzaak of onschuld van dat ongeloof, gelijk ook van alle andere zonden, is geenszins in God, maar in den mens.” (D.L. H1, art. 5)*

En daarom moet gepredikt worden met bevel van geloof en bekering: *“zijt niet ongelovig, maar gelovig.” (Joh. 20: 27)*

O! Roept de Heere: *“Zult gij niet van nu af tot Mij roepen: Mijn Vader, Gij zijt de Leidsman mijner jeugd?” (Jer. 3: 4)*

Maar o! wonderlijk ‘verbondsgeduld’: *“Bekeer u, gij afgekeerde Israël, spreekt de HEERE, zo zal Ik Mijn toorn op ulieden niet doen vallen; want Ik ben goedertieren, spreekt de HEERE. Ik zal den toorn niet in eeuwigheid behouden.” (Jer. 3: 12)*

O! wonderlijke bemoedigingen: *“Gij nu hebt met vele boeleerders gehoereerd, keer nochtans weder tot Mij, spreekt de HEERE.” (Jer. 3: 1)*

Erken toch, wil het toch eens weten: *“Alleen ken uw ongerechtigheid, dat gij tegen den HEERE uw God hebt overtreden, en uw wegen verstrooid hebt tot de vreemden, onder allen groenen boom, maar zijt Mijner stem niet gehoorzaam geweest, spreekt de HEERE.” (Jer. 3: 13)*

En toch! O steeds weer die uitgebreide armen: *“Komt dan, en laat ons tezamen rechten, zegt de HEERE; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.” (Jes. 1: 18)*

“Indien gijlieden willig zijt en hoort, zo zult gij het goede dezès lands eten.”

O ernstige verbondswraak: *“Maar indien gij weigert en wederspanning zijt, zo zult gij van het zwaard gegeten worden; want de mond des HEEREN heeft het gesproken.” (Jes. 1: 20)*

Vreest dan niet te komen: *“Bekeert u, gij afkerige kinderen, spreekt de HEERE, want Ik heb u getrouwd; en Ik zal u aannemen” (Jer. 3: 14)*

Maar zegt u:

- Ik hoorde van rijke beloften
- Ik hoorde van verbondsschatten
- Ik hoorde dat mijn ongelof schuld is
- Ik hoorde dat de verbondsbeloften zonder geloof geen nut doen

Maar hoe kom ik aan dat geloof?

God schenkt wat Hij eist

God geeft wat Hij beveelt (Augustinus), namelijk het geloof, aan Zijn uitverkorenen.

De **verworpenen ontvangen dit geloof** (naar Gods rechtvaardig oordeel) **niet** en dat maakt dat **God vrij is van Zijn verbond** omdat het **niet in geloof is ingewilligd**

Onze Dordtse vaders zeggen hiervan: “dat God sommigen in den tijd **met het geloof begiftigt**, sommigen **niet begiftigt**, komt voort van **Zijn eeuwig besluit**.”

Naar welk besluit Hij **de harten der uitverkorenen**, hoewel zij hard zijn, **genadiglijk vermurwt** en buigt **om te geloven**; maar **degenen die niet zijn verkoren**, naar Zijn rechtvaardig oordeel, **in hun boosheid en hardigheid laat.**” (D.L. H1. Art. 6b)

“Die dit Evangelie (betekend en bezegeld in de Heilige Doop, AV) **niet geloven**, op die **blijft de toorn Gods**.”

Maar die het aannemen en den Zaligmaker **Jezus met een waarachtig en levend geloof omhelzen**, die worden door Hem van den toorn Gods en van het verderf verlost, en **met het eeuwige leven begiftigd**" (D.L. H1, art. 4).

"**De oorzaak** of onschuld **van dat ongelooft**, gelijk ook van alle andere zonden, is geenszins in God, maar **in den mens**.

Maar het geloof in Jezus Christus en de zaligheid door Hem, **is een genadige gave Gods**; gelijk geschreven is: Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en **dat niet uit u, het is Gods gave** , Efeze 2:8,.

Insgelijks: **Het is u gegeven in Christus te geloven**, Filip. 1:29" (D.L. H. 1. Art. 5).

De Catechismus vraagt: "worden dan **alle mensen wederom door Christus zalig**, gelijk zij door Adam zijn verdoemd geworden?" Het antwoord is heel kernachtig en geheel in overeenstemming met bovengenoemde: "**neen zij, maar alleen degenen, die Hem door een waar geloof worden ingelijfd en al Zijn weldaden aannemen.**"

Ontbreekt het u aan geloof? Roep de belovende Verbondsgod aan:

*"Opent uwen mond;
Eist van Mij vrijmoedig,
Op mijn trouwverbond;
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig." (Ps. 81: 12)*